

Til: Den nasjonale forskningsetiske komité
for naturvitenskap og teknologi

Deres ref.:

Vår ref.:
11/23/RHW/

Dato:
15. august 2023

Høring om Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi

Nordlandsforskning takker for muligheten til å gi innspill til retningslinjene fra Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT).

Den forrige revideringen av retningslinjene var i 2015/16. I den nåværende revideringsrunden er – slik NENT selv skriver i høringsbrevet – de største endringene at man har laget en ny innledning, i tillegg til at man avslutningsvis har opprettet en egen kortfattet del om enkelte temaer som er «tidsmessig aktuelle». I denne siste delen er også temaet oppdragsforskning lagt inn sammen med temaene åpen forskning og kunstig intelligens.

Det er disse utvalgte temaene Nordlandsforskning har fokusert på i dette høringsinnspillet.

Nordlandsforskning mener at det er positivt at NENT har opprettet en egen del i retningslinjene for enkelte utvalgte temaer som er «tidsmessig aktuelle», da det er viktig at de forskningsetiske retningslinjene forholder seg aktivt til endringer i forskningslandskapet. Dette er bra for å sikre retningslinjenes legitimitet og anvendelse i praksis. Vi synes også at måten de er skrevet på – en relativt kort tekst som så viser til tidligere nevnte retningslinjer – er ryddig og oversiktlig.

Punktet om åpen forskning er kort, men poengtert, og dekker ulike problemstillinger på en tilfredsstillende måte. Punktet om kunstig intelligens er svært kortfattet, men det er forståelig at man har lagt seg på denne linjen her, siden dette er et så stort tema med så mange ulike problemstillinger. NENT viser også (i en note) til en betenkning som NFR gjorde i 2019 om kunstig intelligens, som bakteppe for dette punktet.

Når det gjelder temaet oppdragsforskning har NENT bl.a. gjort dette temaet kortere, mer overordnet, og ikke så detaljorientert slik som punktet var i en tidligere versjon av retningslinjene. Vi er positive til denne endringen.

Åpen forskning og kunstig intelligens er nye temaer i de reviderte retningslinjene, mens oppdragsforskning ikke er et nytt tema i retningslinjene. NENT har flyttet oppdragsforskning fra den ordinære delen av retningslinjene slik det var i 2015/16 versjonen, og over til en del med utvalgte temaer. Sistnevnte er imidlertid et tema som har en litt annen status enn de to andre, derfor virker det litt rart at det «bare» kommer inn under temaer som er «tidsmessig aktuelle». Det er forståelig at det kan være særlig tidsmessig aktuelt å diskutere hvordan forskjellige typer av ekstern finansiering påvirker forskningsfeltet, men det virker rart at det kommer inn under denne delen, og kan skape et inntrykk av at dette er et «nytt» felt, det er det jo ikke. Slikt sett kunne oppdragsforskning flyttes tilbake den ordinære delen av retningslinjene som et eget punkt.

I forbindelse med temaet oppdragsforskning, snakkes det her om oppdragsforskning i relativt snever forstand, som en kontrast til forskning initiert av forskere, men det finnes også gråsoner som kanskje ikke kommer så godt frem i denne sammenheng. Et aspekt er at f.eks. også programforskning kunne vært løftet frem. Programforskning innebærer jo også en tematisk styring av forskningsprosjekter, som også legger noen sterke føringer for forskningen og kunne vært nevnt i denne sammenheng.

Med vennlig hilsen
Nordlandsforskning

Ragnhild Holmen Waldahl
Stedfortreder Adm. Dir.

